

Geologiska besöksmål och geoparker som plattform för popularisering av geovetenskap

Alla hem har något gemensamt. De befinner sig på Jorden som är hem för mer än bara människor. Geologisk turism är som att gå på visning och upptäcka nya delar av sitt hem.

Geologi är den vetenskap som skapar sammanhang mellan då, nu, framtiden och människans roll i det hela. Geologisk kunskap skapar ett nytt sätt att se och tolka världen

och ökar medvetenheten om processer som inte kan ses med blotta ögat. Genom upplevelser skapas förståelse för det geologiska sammanhanget och vår plats på Jorden.

Geologiska besöksmål

- Geologiska besöksmål består av geologiska arv där ansträngningar gjorts för att presentera dem och skapa en upplevelse
- Besöksmålen kan delas in på flera olika sätt, exempelvis efter deras geologi eller i mer generella kategorier baserat på deras övergripande egenskaper
- Indelning och kategoriseringen är oftast subjektiv och medför risken att möjligheter blir förbisedda
- Utvecklingen av geoturism eller ett geologiskt besöksmål kan göras på ekonomiska grunder

Geoparker

Geoparker är ofta områden med en specifik typ av geologi. De knyter ihop geologin med lokala förhållanden, aktörer och lokal industri. Parkerna är ofta kopplade till ett tema. Geoparker erbjuder ett brett

urval av aktiviteter som riktar sig till flera olika målgrupper. Många aktiviteter riktar sig till elever i åldrarna 6-18 år och andra besökare som inte har så mycket geologiska förkunskaper.

Arbetet med geoturism i Skåne

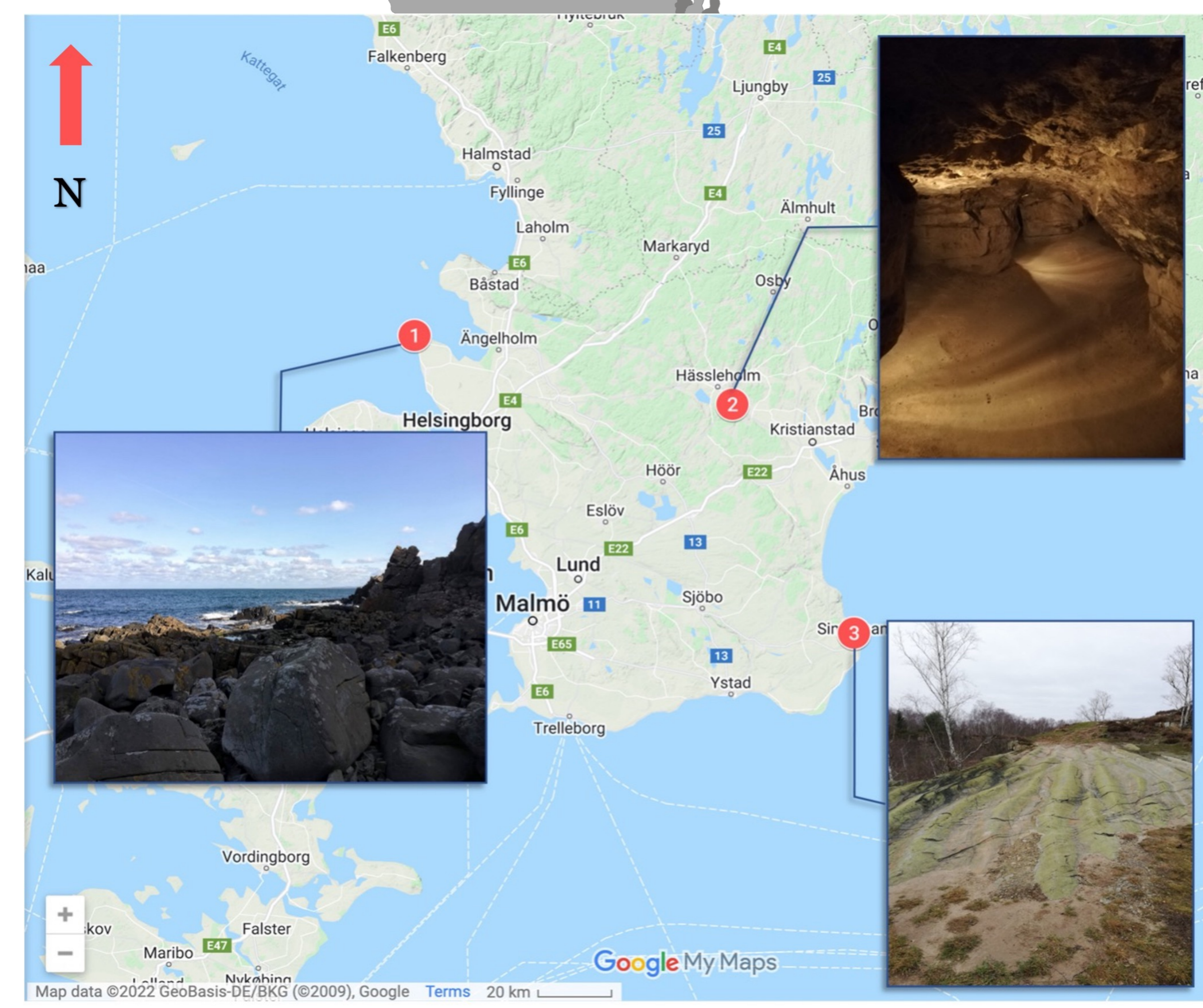
Skåne har bra förutsättningar för geoturism med hög geologisk diversitet och nästan samtliga tidsåldrar representerade.

”Geopark Skåne”

- Projektet startades 2017
- Inventering av besöksmål
- Lokal förankring av konceptet geopark

Tykarpsgrottan

- Medeltida kalkgruva
- Cirka 100 år av guidningar
- Geologi sedan 2017

Siluett av Sverige: E Nissen Karta; Google Maps Foto: O. M. Brotzen
1. Kullaberg 2. Tykarpsgrottan 3. Bäckhalladalen

Exempel på kategorisering av geologiska besöksmål

Besöksmål	Land	Artikel	Kategori/er	Geologiska typer (Ruban, 2010, 2017)
Chablais UGGp	Frankrike	Justice, 2018	spektakulär geologi, storskalig geologi, kulturell-, historisk- och socioekonomisk geologi	sedimentär, geomorfologisk, hydrogeologisk
Cilento, Vallo di Diano e Alburni UGGp	Italien	Santangelo et al., 2020	spektakulär geologi, storskalig geologi	stratigrafisk, paleontologisk sedimentär, geomorfologisk, hydrogeologisk
Langkawi UGGp	Malaysia	Unjah & Halim, 2017	spektakulär geologi, storskalig geologi, kulturell-, historisk- och socioekonomisk geologi	sedimentär, magmatisk, geomorfologisk
Messel Pit Bergstraße-Odenwald UGGp	Tyskland	Frey et al., 2022	unik eller ikonisk geologi, lokal geologi, kulturell-, historisk- och socioekonomisk geologi	stratigrafisk, paleontologisk, sedimentär, magmatisk, ekonomisk
Serfios	Grekland	Vlachopoulos & Voudouris, 2022	unik eller ikonisk geologi, kulturell-, historisk- och socioekonomisk geologi	magmatisk, metamorf, mineralogisk, ekonomisk, geomorfologisk, hydrogeologisk
Villuercas Ibores Jara UGGp	Spanien	Fernández Álvarez, 2020	spektakulär geologi, storskalig geologi, unik eller ikonisk geologi, kulturell-, historisk- och socioekonomisk geologi	stratigrafisk, paleontologisk, sedimentär, strukturell, geomorfologisk, geohistorisk

Slutsatser

- Litteraturen presenterar en samstämmig bild av geologiska besöksmål, geoturism och geoparker
- Stort fokus för geoturism ligger på att utbilda och popularisera geovetenskap
- Generella kategorier, för indelning av geologiska besöksmål, återkommer i litteraturen
- De ekonomiska aspekterna av arbetet med geoturism upplevs som viktiga
- Det finns goda möjligheter att utveckla geoturismen och geologiska besöksmål
- Det finns goda möjligheter att utföra fler studier på ämnet
- Sammanhang, samhörighet och samband